

Fundusze unijne

- [Wprowadzenie](#)
- [Przeczytaj](#)
- [Audiobook](#)
- [Sprawdź się](#)
- [Dla nauczyciela](#)

Bibliografia:

- Źródło: *Lista projektów*, dostępny w internecie: (...).gov.pl [dostęp 23.06.2020].
- Źródło: Tomasz Cukiernik, *Unijne dotacje. Czy naprawdę nie możemy bez nich żyć?*, 21.12.2017, dostępny w internecie: pch24.pl [dostęp 23.06.2020].
- Źródło: *Ciemne strony dotacji z UE – problemy przedsiębiorców*, 29.12.2017, dostępny w internecie: poradnikprzedsiębiorcy.pl [dostęp 23.06.2020].

- Źródło: *Prawo zarządzania projektami finansowymi z funduszy europejskich*, red. Maciej Perkowski, Kraków 2008, s. 21.

” *Prawo zarządzania projektami finansowymi z funduszy europejskich*

Zarządzanie projektami finansowymi z funduszy europejskich jest od kilku lat nieodłącznym elementem wspierania rozwoju gospodarczego i społecznego w Polsce.

Źródło: Prawo zarządzania projektami finansowymi z funduszy europejskich, red. Maciej Perkowski, Kraków 2008, s. 21.

Idziesz ulicą i widzisz tabliczkę „Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach programu...”. Co to znaczy? Dlaczego tego typu tabliczki są umieszczane? Skąd biorą się pieniądze w ramach funduszy europejskich?

Twoje cele

- Wyjaśnisz pojęcie funduszy europejskich.
- Omówisz największe spośród funduszy i programów unijnych.

- Ocenisz korzyści płynące z funduszy europejskich dla twojego regionu.

Przeczytaj

W budżecie Unii Europejskiej pieniądze przeznaczone m.in. na działania i [projekty](#) z tych obszarów, w których wszystkie państwa członkowskie zgodziły się działać na poziomie Unii. Związane jest to z możliwością osiągnięcia lepszych wyników mniejszym kosztem. Najwięcej przeznaczają się na dwa główne cele: politykę spójności oraz Wspólną Politykę Rolną (w tym rybołówstwo i rybactwo). Pierwszy cel, polityka spójności, ma za zadanie podnieść konkurencyjność Unii Europejskiej oraz wpłynąć pozytywnie na jej rozwój.

W latach 2021–2027 największe [programy](#) unijne to:

Wydział Technologii Chemicznych,
Politechnika Poznańska

Źródło: MOs810, licencja: CC BY-SA 4.0.

Horyzont Europy

kontynuator programu 7PR z lat 2007–2013 oraz Horyzont 2020 z lat 2014–2020; największy w historii program badań i innowacji w UE; W ciągu 7 lat (2021–2027) to ponad 95 mld EUR; główny cel to walka ze zmianą klimatu, pomoc w osiągnięciu celów zrównoważonego rozwoju ONZ oraz stymulacja konkurencyjności i wzrostu gospodarczego Unii Europejskiej

Program zdrowie

na realizację programu EU4Health w latach 2021–2027 przeznaczono 4,4 mld EUR; program zapewnia wsparcie finansowe kwalifikującym się podmiotom, organizacjom ochrony zdrowia i organizacjom pozarządowym z UE lub z krajów spoza UE

współpracujących z programem.

Fundusz Spójności

skierowany do krajów UE, których dochód narodowy brutto (DNB) na mieszkańca jest niższy niż w 90% średniej UE;

główny cel to zmniejszenie różnic gospodarczych i społecznych oraz promowanie zróżnicowanego rozwoju;

w perspektywie 2021–2027 budżet w wysokości 42,6 mld EUR dotyczy Bułgarii, Chorwacji, Cypru, Czech, Estonii, Grecji, Węgier, Łotwy, Litwy, Malty, Polski, Portugalii, Rumunii, Słowacji i Słowenii.

Program LIFE

istniejący od 1992 r., finansuje projekty w zakresie środowiska, ochrony przyrody i klimatu w całej UE;

w perspektywie 2021–2027 to 5,4 mld EUR na ochronę środowiska i klimatu.

Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR)

fundusz utworzony w 1975 roku na podstawie art. 160 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską;

celem jest spójność gospodarcza i społeczna w Unii Europejskiej, tworzona za pomocą korygowania nierówności między regionami;

koncentruje się na innowacjach i badaniach, agendach cyfrowych, wsparciu małych i średnich przedsiębiorstw oraz gospodarce niskoemisyjnej;

w perspektywie 2021–2027 to 226 mld EUR.

Program Instrument Wsparcia Technicznego (TSI)

TSI zastąpił program wspierania reform strukturalnych funkcjonujący w latach 2017–2020

zapewnia państwom członkowskim UE specjalistyczną wiedzę techniczną dostosowaną do ich potrzeb, umożliwiającą projektowanie i wdrażanie reform;

zaplanowany budżet to 864 mln EUR w latach 2021–2027.

Europejski Fundusz Społeczny+

EFS+ łączy w sobie cztery instrumenty finansowania, które funkcjonowały oddzielnie w okresie programowania 2014–2020: Europejski Fundusz Społeczny (EFS), Europejski Fundusz Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD), Inicjatywę na rzecz

zatrudnienia ludzi młodych oraz program Unii Europejskiej na rzecz zatrudnienia i innowacji społecznych (EaSI);

program wspiera unijną politykę społeczną oraz w dziedzinie zatrudnienia, edukacji i rozwoju umiejętności, a także reformy strukturalne w tych obszarach;

jest jednym z fundamentów odbudowy społeczno-gospodarczej Unii po pandemii koronawirusa;

w latach 2021–2027 środki EFS+ wynoszą 142 mld EUR.

Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW)

z funduszu finansowana jest wspólna polityka rolna oraz wspierane są strategie rozwoju obszarów wiejskich;

w latach 2021–2027 budżet wynosi około 100 mld EUR.

Europejski Fundusz Morski, Rybacki i Akwakultury (EFMRA)

fundusz będący kontynuacją Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego (EFMR), wsparcia udzielanego sektorowi rybactwa w perspektywie finansowej Unii Europejskiej (UE) 2014–2020;

wspiera wspólną politykę rybołówstwa, zintegrowaną politykę morską oraz międzynarodowe zarządzanie oceanami;

w perspektywie lat 2021–2027 budżet wynosi 6 mld EUR.

Oprac. na podst.: *Funding programmes and open calls*, ec.europa.eu [dostęp: 24.07.2025].

Polska jak na razie jest największym [beneficjentem](#) netto [funduszy europejskich](#). Oznacza to, że z budżetu unijnego do kraju wpłynęło więcej pieniędzy niż polskich składek wynikających z członkostwa w UE. Według Ministerstwa Finansów w ciągu 20 lat członkostwa (01.05.2004–31.03.2024) Polska otrzymała ponad 249 mld euro, sama wpłacając prawie 86 mld euro. Oznacza to wynik ponad 163 mld euro na plusie. Najwięcej środków zostało przeznaczonych na politykę spójności (ponad 161 mld euro).

Głównym celem, na który przeznaczane są te pieniądze, jest poprawa poziomu życia mieszkańców dzięki wzrostowi zatrudnienia i rozwojowi gospodarczemu. W ramach tego celu poprzez programy unijne inwestuje się w zwiększanie konkurencyjności gospodarki polskiej, spójność społeczną i terytorialną oraz w podnoszenie efektywności administracji.

W Polsce w latach 2021-2027 środki unijne mają być przeznaczone a różnorodne cele, takie jak rozwój infrastruktury, ochrona środowiska, wsparcie przedsiębiorczości, edukacja i sprawy społeczne.. Ważnymi obszarami, na które także przeznaczona są pieniądze unijne, są energetyka, przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, rozwój zatrudnienia, kultura i edukacja.

W perspektywie budżetowej 2021-2027 inwestycje te są przeprowadzane w ramach dziewięciu krajowych programów funduszy unijnych oraz programów regionalnych.

Przedsiębiorstwa, uczelnie, jednostki badawcze, jednostki samorządu terytorialnego, organizacje pozarządowe i inne instytucje mogą ubiegać się o dofinansowanie projektów w ramach powyższych programów. Dofinansowanie wynosi 85% wartości, z wyjątkiem regionu mazowieckiego, który jako najlepiej rozwinięty w Polsce, otrzymuje maksymalnie 80% wartości projektu.

Słownik

beneficjent

osoba fizyczna lub inny podmiot, który otrzymuje pomoc w ramach funduszy unijnych

fundusze Unii Europejskiej

pieniądze pochodzące z budżetu unijnego rozdzielone na poszczególne państwa i służące wspieraniu i restrukturyzacji gospodarek państw członkowskich UE

program

dokument realizowany w ramach polityki strukturalnej państwa, przyjęty przez Radę Ministrów lub przez Zarząd Województwa – w przypadku RPO i zatwierdzony przez Komisję Europejską

projekt

zamyśl, który ma zostać zrealizowany dzięki środkom unijnym przez beneficjenta

Audiobook

Polecenie 1

Zapoznając się z multimediami, zwróć uwagę na co są przeznaczane pieniądze unijne, a następnie wykonaj ćwiczenia.

Audiobook można wysłuchać pod adresem: <https://zpe.gov.pl/b/PJ0ebb6CP>

Fundusze unijne – dla kogo, na co i kiedy

Fundusze Unii Europejskiej to pieniądze pochodzące z budżetu unijnego rozdzielone na poszczególne państwa i służące wspieraniu i restrukturyzacji gospodarek krajów członkowskich UE. Dzięki funduszom europejskim pozyskuje się środki finansowe, aby poszukiwać nowych rozwiązań problemów albo zajmować się obszarami, na które dotąd brakowało środków.

Tablice z informacją o realizacji danego projektu ze środków unijnych znaleźć można niemal wszędzie: na skwerach i placach zabaw, przy drogach i ścieżkach rowerowych, na budynkach użyteczności publicznej i obiektach sportowych. Pomoc finansowa w ramach UE dociera do osób w każdym wieku: od seniora aż po niemowlaka, który urodził się w wyremontowanym dzięki tym pieniądzą oddziale położniczym. Korzystają z nich nie tylko przedsiębiorcy, ale też samorządy, uczelnie, szkoły, organizacje pozarządowe, instytucje kulturalne i sportowe.

Przedsiębiorstwa, grupy przedsiębiorstw, związki firm oraz instytucje naukowe mogą ubiegać się o fundusze na badania przemysłowe lub eksperymentalne prace rozwojowe. Częścią projektu mogą być także prace przedwdrożeniowe. Pieniądze przeznaczane są także na innowacje, rozwój regionalnych specjalizacji, modernizacje związane z energetyką czy też na rozpropagowanie produktów i usług na rynkach zagranicznych.

Małgorzata Jarosińska-Jedynak z Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej, zapytana w 2019 roku przez „Gazetę Prawną” o wykorzystanie przez przedsiębiorców pieniędzy z budżetu Unii na lata 2014–2020, odpowiedziała:

„Przedsiębiorcy wykorzystali około 70% przeznaczonych dla nich środków. To kilkanaście tysięcy umów na kwotę dofinansowania unijnego 38 miliardów złotych. Są to środki, które w tej chwili pracują u przedsiębiorców i mówimy tu zarówno o programach krajowych, jak i o 16 regionalnych programach operacyjnych. To wynik zgodny z planem. Zgodnie z unijną zasadą N+3 na podpisywanie umów i rozliczanie tych pieniędzy mamy czas nawet do końca 2023 roku, więc jestem spokojna o wykorzystanie tych funduszy”.

Spożytkowanie 70% środków to dużo, ale można zapytać, dlaczego nie 100%. Jakie mogą być przyczyny tego, że w Polsce fundusze unijne nie są wykorzystywane maksymalnie?

Środki z Unii Europejskiej są nie tylko dla przedsiębiorców. Jednostki oświatowe i organizacje pozarządowe mogą starać się o pieniądze na rozwój kompetencji kluczowych, które w przyszłości będą niezbędne na rynku pracy, ze szczególnym uwzględnieniem kompetencji cyfrowych.

Jednostki samorządu terytorialnego, przedsiębiorcy i organizacje pozarządowe mają również możliwość uzyskania dofinansowania do projektów związanych z infrastrukturą społeczną, rozwojem regionalnym i ochroną zdrowia. Do końca 2018 roku tylko z Europejskiego Funduszu Społecznego skorzystało około 40% mieszkańców Polski.

Małgorzata Jabłecka-Kiluk w „Biuletynie Informacyjnym” Ministerstwa Inwestycji i Rozwoju stwierdza:

„Po 15 latach realizacji projektów możemy mówić o – potwierdzonych wynikami badań – znaczących, pozytywnych zmianach w obszarach zatrudnienia, edukacji, integracji społecznej, dobrego rządzenia i ochrony zdrowia”.

Z pieniędzy unijnych korzystają też instytucje kultury. Przykładem są cyfrowe zbiory największych polskich bibliotek.

„Biblioteka Narodowa zainicjowała projekt pod nazwą »Patrimonium – digitalizacja i udostępnienie dziedzictwa narodowego ze zbiorów Biblioteki Narodowej oraz Biblioteki Jagiellońskiej«. (...) – Digitalizacja materiałów zamkniętych w magazynach pozwala na ich powszechną dostępność. Rozumianą nie tylko jako możliwość zdalnego i wygodnego korzystania ze zbiorów, ale także dostosowaną do możliwości percepcyjnych użytkownika, w tym osób z

niepełnosprawnościami – wyjaśnia Dominik Cieszkowski, zastępca dyrektora Biblioteki Narodowej”. Projekt zakończył się w styczniu 2020 roku.

Zdygitalizowano ponad milion obiektów, z których można korzystać na stronie polona.pl.

Należy jeszcze zauważyć, że fundusze unijne są planowane i rozdysponowywane w sześcioletnich okresach. Środki zostają przydzielane państwom według kryterium PKB per capita, czyli PKB przypadającego na jednego mieszkańca kraju, przy czym bierze się też pod uwagę rozwój poszczególnych regionów. Regiony o poziomie mniej niż 75% średniego poziomu unijnego zaliczane są do regionów słabo rozwiniętych, 75-90% to regiony w okresie przejściowym, a powyżej 90% – bardziej rozwinięte.

W roku 2020 prowadzono prace nad rozdziałem funduszy w latach 2021–2027. Jeżeli jednak budżet unijny nie zostałby przyjęty to końca roku, to od stycznia 2021 obowiązywałyby pułapy z roku 2020. W trakcie tych prac prowadzone są też negocjacje poszczególnych rządów z władzami Unii Europejskiej, często bardzo trudne. Dotyczą one zarówno kwestii finansowych, jak i celów, na które można przeznaczyć pieniądze unijne. Stroną finansową zajmuje się Ministerstwo Spraw Zagranicznych, natomiast Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju pertraktuje z Komisją Europejską na temat tego, w co zostaną zainwestowane fundusze, jakie będą zasady inwestycji unijnych i w ramach jakich programów będzie się to odbywać.

Źródła cytatów: Julita Żylińska, *Ile z budżetu Unii dla firm*, gazetaprawna.pl, 12.08.2019, [dostęp 20.07.2020 r.]; *Fundusze Europejskie w Polsce. 15 lat Polski w Unii Europejskiej*, „Biuletyn Informacyjny” czerwiec 2019, nr 52, s. 36.

Ćwiczenie 1

Podaj trzy przykłady projektów zrealizowanych w twojej okolicy.

Ćwiczenie 2

Rozstrzygnij, czy fundusze unijne przyczyniają się do rozwoju twojego regionu. Swoje zdanie uzasadnij minimum dwoma argumentami.

Rozstrzygnięcie: ▼

Uzasadnienie:

Sprawdź się

Pokaż ćwiczenia:

Ćwiczenie 1

Dokończ zdanie. Zaznacz prawidłową odpowiedź.

Największy fundusz europejski to...

Ćwiczenie 2

Ćwiczenie 3

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Ćwiczenie 4

Ćwiczenie 5

Zapoznaj się z mapą i wykonaj ćwiczenie.

Dofinansowanie z UE projektów w poszczególnych województwach do 2020 r.

Oprac. na podst.: *Mapa dotacji UE*, mapadotacji.gov.pl [dostęp: 23.06.2020].

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Zapoznaj się z tekstem i wykonaj ćwiczenie.

” *Lista projektów*

Tytuł projektu: POPC01_020363 – Budowa sieci typu FTTH

Skrócony opis: Cel projektu jest spójny ze zidentyfikowanym celem szczegółowym działania 1.1. programu POPC, którym jest wyeliminowanie terytorialnych różnic w możliwości dostępu do szerokopasmowego internetu o wysokich przepustowościach. Niniejszy projekt polega na budowie i utrzymaniu jako operator hurtowy (Beneficjent – Operator Sieci Dostępowej dalej OSD) infrastruktury telekomunikacyjnej w technologii FTTH P2P (ciągłość włókien światłowodowych od HPgospodarstwa domowego poprzez PE-Punkt Elastyczności aż do PA-Punkt Agregacji – świadczenia usług w sieci symetrycznie na interfejsie klienckim w dół sieci 1Gbit/s z możliwością stosowania symetrycznej przepływności 30 Mbit/s $\leq$ przepustowość $\geq$ 100Mbit/s oraz w górę sieci od PA do węzłów szkieletowych DSS Dolnośląskiej Sieci Szerokopasmowej na interfejsach $\geq$ 1Gbit/s i $\geq$ 10Gbit/s) umożliwiające świadczenie usług szerokopasmowego dostępu do sieci na terenach, gdzie inwestycje w tej dziedzinie nie występowały lub były niewystarczające. Wybudowana w ramach projektu infrastruktura umożliwi objęcie dodatkowych gospodarstw dostępem do sieci o przepustowości co najmniej 30 Mb/s i objęcie jednostek publicznych o przepustowości powyżej 100 Mb/s (FTTH P2P symetrycznie 30 Mbit/s $\leq$ przepustowość $\geq$ 100Mbit/s). Dzięki wybudowaniu sieci światłowodowej bez pasywnego podziału sygnału na odcinku od węzła agregacji ruchu do klienta końcowego, zapewniono przyszłym detalicznym użytkownikom części pasywnej sieci (Operatorowi

Końcowemu) warunki dostępu do sieci z przepustowością symetrycznie $\geq 100\text{Mbit/s}$. Topologia sieci FTTH P2P, jej wysokie parametry techniczne i sposoby świadczenia usług spełniają wymagania UKE. Miejscem realizacji projektu jest obszar wyznaczony przez MAiC-id POPC01_020363. Grupą docelową projektu dla Beneficjenta OSD są Operatorzy Korzystający (dalej OK) którzy będą mogli poprzez w pełni otwartą sieć zarządzaną i eksploatowaną przez OSD dotrzeć do abonentów końcowych w HP znajdujących się w obszarze zasięgu sieci FTTH P2P OSD.

Źródło: *Lista projektów*, dostępny w internecie: (...).gov.pl [dostęp 23.06.2020].

Zapoznaj się z tekstem i wykonaj ćwiczenie.

” *Ciemne strony dotacji z UE – problemy przedsiębiorców*

Pieniądze nie przyjdą do przedsiębiorcy same. W celu uzyskania dofinansowania musi on złożyć stosowny wniosek, który często okazuje się drogą przez mękę. Zastosowany w nim język jest niezrozumiały dla początkującego biznesmena, dlatego o pomoc w wypełnieniu dokumentu warto poprosić kogoś bardziej doświadczonego lub też na tę część aplikacji przygotować po prostu trochę więcej czasu.

A ten może być bardzo potrzebny. We wniosku przedsiębiorca powinien bowiem zawrzeć informacje na temat przeznaczenia uzyskanych środków i tu należy zatrzymać się na dłuższą chwilę. Przez wzgląd na fakt, iż dofinansowanie z Unii najczęściej przeznaczone jest na inwestycje w sprzęt, warto dobrze zastanowić się, co będzie w firmie potrzebne, jakie będzie tego przeznaczenie oraz jak w dyplomatyczny sposób wpisać to we wniosku. Niekorzystne jest podawanie zbyt wielu szczegółów, bowiem do czasu, kiedy zostanie wydana decyzja o przyznaniu dofinansowania oraz dopełnione zostaną wszelkie procedury, może okazać się, że na rynku pojawiła się nowocześniejsza alternatywa dla tego, co widnieje we wniosku. Oczywiście możliwe jest dokonanie ewentualnych zmian, ale wiąże się to z tworzeniem aneksu do umowy, uśmiechaniem się do kogo trzeba i stratą tak cennego czasu. (...)

Składanie wniosku o dofinansowanie to również obowiązek przygotowania obszernej dokumentacji. Mimo wprowadzania wielu

uproszczeń, wiele programów wymaga złożenia wraz z wnioskiem wielu załączników wydawanych przez różne urzędy, na które czasami trzeba długo czekać. (...)

Już w trakcie wypełniania wniosku warto przygotować sobie słowniczek pojęć. „Cross financing”, „koszty kwalifikowane”, różnego rodzaju wskaźniki – zrozumienie wszystkiego jest niezwykle ważne, bowiem przedsiębiorca będzie zobowiązany do realizowania tego, co ujęte zostanie we wniosku. Po otrzymaniu dotacji konieczne jest utrzymywanie wskaźników na zadeklarowanym poziomie przez określony czas.

Źródło: *Ciemne strony dotacji z UE – problemy przedsiębiorców*, 29.12.2017, dostępny w internecie: poradnikprzedsiębiorcy.pl [dostęp 23.06.2020].

Zapoznaj się z tekstem i wykonaj ćwiczenie.

” Tomasz Cukiernik

Unijne dotacje. Czy naprawdę nie możemy bez nich żyć?

– My to nazywamy skarbonkami, to znaczy takimi inwestycjami, które po wsze czasy będą obciążeniem dla budżetu – mówi Zygmunt Frankiewicz, prezydent Gliwic, prezes Związku Miast Polskich. – W Gliwicach na niektóre rzeczy woleliśmy nie dostać pieniędzy i ich nie robić, niż wpędzać się w kłopoty, żeby tylko brylować w rankingach wykorzystania funduszy unijnych – dodaje.

Zdarza się, że dany obiekt naprawdę jest potrzebny lokalnej społeczności, jak choćby droga, kanalizacja czy oczyszczalnia ścieków, ale bardzo często władze wolą budować zupełnie niepotrzebny trzeci dom kultury, za duży stadion czy czwarte muzeum. Wtedy mają się czym pochwalić przed wyborcami, bo takie muzeum lepiej przecież wygląda niż kanalizacja.

Kilka przykładów? Proszę bardzo. W Krakowie za 66,8 mln zł wybudowano Muzeum Sztuki Współczesnej, z czego unijne dofinansowanie wyniosło 31,2 mln zł. W roku 2015 dotacja Urzędu Miasta Krakowa dla muzeum wyniosła 6,59 mln zł. To aż 21 procent wartości przyznanej unijnej „pomocy”, co oznacza, że równowartość jej kwoty zostanie wydana na muzeum w niecałe pięć lat funkcjonowania placówki. (...)

Z kolei koszt rozbudowy stadionu „Stal” w Rzeszowie wyniósł ponad 44,8 mln zł, z czego dofinansowanie unijne stanowiło kwotę 27 mln

zł. Stadion jest dotowany ze środków finansowych Rzeszowa (w roku 2015 było to niemal 760 tys. zł). (...)

W wielu przypadkach publiczni właściciele obiektów nie są nawet w stanie określić, ile kosztuje ich utrzymanie. Na przykład kolejka linowa „Elka” w Chorzowie, której odbudowa wyniosła 28,7 mln zł (w tym wartość dofinansowania z funduszy europejskich 23,9 mln zł), zarządzana jest w ramach działalności WPKiW i koszty zawierają się w ogólnym rachunku zysków i strat dla całego przedsiębiorstwa. Z kolei urzędnicy w Świętochłowicach nie wiedzą, ile kosztuje podatników utrzymanie Dwóch Wież po zamkniętej kopalni „Polska”, których koszt rewitalizacji wyniósł prawie 8 mln zł, z czego unijna dotacja sięgnęła 6,7 mln zł. Pewny pozostaje tylko fakt, że działalność jest niekomercyjna, czyli spoczywa całkowicie na barkach podatnika. (...)

Co gorsza, nawet gdyby urzędnicy chcieli na współfinansowanym przez UE obiekcie zarabiać, Bruksela im tego zakazuje! Przy wysokim udziale funduszy unijnych w projekcie umowy dotacyjne zawierają klauzulę, że dany obiekt przez jakiś czas w ogóle nie może zarabiać albo przychód musi być ograniczony. Władze Drzewicy (województwo łódzkie) po trzech miesiącach działalności zamknęły nowoczesne kino, bo jeśli zarobiłoby ono więcej niż 150 tys. zł w ciągu roku, trzeba by było zwrócić część unijnej dotacji. Podobnie jest z Galerią Sztuki Współczesnej „Elektrownia” w Czeladzi (województwo śląskie), która kosztowała ponad 12 mln zł (ponad 10 mln zł z UE), a koszty jej utrzymania i funkcjonowania wraz z resztą terenu po byłej kopalni „Saturn” w 2015 roku wyniosły ok. 450 tys. zł. (...)

Dzięki pieniądзом unijnym wydawanym na tego typu obiekty, włodarze miast nie tylko budują sobie pomniki, ale jednocześnie i popularność, tym sposobem zwiększając swoje szanse na reelekcję. Niestety, nie oglądają się na konsekwencje w postaci szybko rosnącego zadłużenia jednostki samorządowej, które w przyszłości będą musieli spłacić podatnicy.

– Te „inwestycje” są wielkim obciążeniem dla budżetów, niczym więcej – uważa Marcin Wałdoch, politolog z Chojnic. – Są one źle zarządzane, kosztowne, nieprzemyślane. Ponadto są przykładem fałszywej świadomości polskich elit politycznych, które częstokroć wpadają w pętlę pogoni za „eurozłotówką”. W myśl hasła – z Unii dostaniemy trzy złote, dołożymy „tylko” jedną złotówkę i mamy inwestycję. To nic, że nawet tej jednej złotówki nie posiadają, ale przecież lokalne elity mają znajomych bankowców, którzy też muszą z czegoś żyć. (...)

Jednak istnieją także obiekty publiczne wybudowane przy współfinansowaniu unijnymi pieniędzmi, będące przedsięwzięciami dochodowymi. Całkowity koszt budowy Ekomariny Giżycko wyniósł 19,7 mln zł, w tym dofinansowanie z UE 7,5 mln zł. Przychody z działalności portu za rok 2015 wyniosły prawie 1,3 mln zł, podczas gdy łączne koszty utrzymania i działalności mariny – 973 tys. zł. Także Nadmorska Kolej Wąskotorowa w Rewalu utrzymuje się z działalności komercyjnej i nie otrzymuje żadnego wsparcia publicznego. Jednak jej budowa kosztowała 46,5 mln zł (13,7 mln zł z UE), co miało wpływ na astronomiczne zadłużenie zachodniopomorskiej gminy: dług Rewala na koniec września 2016 roku wynosił prawie 133,7 mln zł, czyli 256 procent dochodów.

- To efekt zaciągania kredytów pod inwestycje posiadające 50 procent dofinansowania z UE – potwierdza Jacek Jędrzejko, były radny Rewala, który tej nonszalancji się sprzeciwiał.

Innym rekordzistą jest zachodniopomorska gmina Ostrowice, której zadłużenie w efekcie inwestycji przekroczyło 400 procent dochodów! Gminie grozi likwidacja. Zatrzymany przez CBŚP wójt tłumaczył się, że zadłużał gminę... dla dobra ludzi.

Źródło: Tomasz Cukiernik, *Unijne dotacje. Czy naprawdę nie możemy bez nich żyć?*, 21.12.2017, dostępny w internecie: pch24.pl [dostęp 23.06.2020].

Dla nauczyciela

Autorka: Małgorzata Krzeszowska

Przedmiot: wiedza o społeczeństwie

Temat: Fundusze unijne

Grupa docelowa: III etap edukacyjny, liceum, technikum, zakres rozszerzony

Podstawa programowa:

Zakres rozszerzony

XIV. Integracja europejska.

Uczeń:

13) przedstawia fundusze Unii Europejskiej i podaje przykłady ich wykorzystania na poziomie regionalnym i centralnym w Rzeczypospolitej Polskiej.

Kształtowane kompetencje kluczowe:

- kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji;
- kompetencje cyfrowe;
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się;
- kompetencje obywatelskie;
- kompetencje w zakresie przedsiębiorczości.

Cele operacyjne:

Uczeń:

- definiuje pojęcie funduszy unijnych;
- wymienia najważniejsze fundusze unijne wraz z ich celami;
- ocenia znaczenie funduszy unijnych dla Polski i swojego regionu.

Strategie nauczania:

- konstruktywizm.

Metody i techniki nauczania:

- kula śnieżna;
- dyskusja;
- mapa myśli.

Formy zajęć:

- praca indywidualna;
- praca w parach;
- praca w grupach;
- praca całego zespołu klasowego.

Środki dydaktyczne:

- komputery z głośnikami i dostępem do internetu, słuchawki;
- zasoby multimedialne zawarte w e-materiale;
- tablica interaktywna/tablica, pisak/kreda.

Przebieg zajęć:

Faza wstępna

1. Podanie tematu i celów lekcji.
2. Uczniowie definiują pojęcie funduszy unijnych/europejskich. W parach na kartkach piszą definicję, następnie łączą się w czwórki i ósemki dalej pracujące nad definicją. Na koniec wspólnie wybierają ich zdaniem najlepszą i porównują z definicją w słowniku.

Faza realizacyjna

1. Uczniowie zapoznają się z audiobookiem, a następnie wykonują ćwiczenia do niego.
2. Uczniowie wypisują na tablicy swoje skojarzenia z pojęciem „funduszy europejskich”, tworząc mapę myśli. Szczególną uwagę zwracają na korzyści i koszty z nimi związane oraz podają nazwy najważniejszych funduszy i programów krajowych wraz z ich celami (mogą wspierać się treścią lekcji). Następnie jedna osoba podsumowuje tę pracę.
3. Na bazie pkt. 1 i 2 następuje dyskusja na temat znaczenia funduszy europejskich dla Polski i jej regionu. W czasie trwania konwersacji uczniowie mogą podawać przykłady wykorzystania środków unijnych czy projektów, w których brali udział. Na koniec wybrana osoba podsumowuje dyskusję.

Faza podsumowująca

1. Uczniowie dokończają zdanie „Fundusze unijne są..., ponieważ...”.

Praca domowa:

Uczniowie wykonują e-ćwiczenia.

Materiały pomocnicze:

Fundusze europejskie, funduszeuropejskie.gov.pl.

EU funding, europa.eu.

Wskazówki metodyczne opisujące różne zastosowania multimedium:

Na podstawie multimedium uczniowie mogą wykonać plakaty informujące o wykorzystaniu środków unijnych w ich okolicy.